

РЕШЕНИЕ

№ 4506

гр. София, 06.08.2020 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 33 състав,
в публично заседание на 02.07.2020 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Галин Несторов

при участието на секретаря Антонина Бикова и при участието на прокурора Моника Малинова, като разгледа дело номер **8323** по описа за **2019** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203 – чл. 207 от Административно процесуалния кодекс /АПК/, във вр. с чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

Производството е образувано по искова молба с правно основание чл.1, ал.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ), предявен от [фирма] против Министерство на околната среда и водите (МОСВ), за изплащане на обезщетение за причинени имуществени вреди, претърпени от отменен незаконосъобразен индивидуален административен акт – писмо, изх. № 26-00-173/08.05.2012 г. на заместник – министър на околната среда и водите., с посочена цена на исовете общо в размер на 31 480 132,72 лв., от които 22 409 368,24 лв. главница, представляваща преки материални вреди и мораторна лихва върху тази сума в размер на 9 070 764,48 лв. за периода от 08.05.2012 г. до 27.04.2016 г. – датата на завеждане на исковата молба както и законната лихва за забава върху гланицата за периода от датата на предявяване на исковата претенция – 27.04.2016 г. до окончателното изплащане на сумата.

Настоящото дело е образувано след отмяна на решение № 2182/30.03.2018 г. по адм. д. № 4485/2016 г. по описа на АССГ с решение № 11101/17.07.2019 г. по адм.д. № 7075/2018 г. по описа на ВАС, с което делото е върнато за ново произнасяне, съобразно задължителни указания, относно приложение на закона.

В с.з. – редовно призован, ищецът се представлява от адв. Д., която поддържа исковата претенция, представя писмени бележки и претендира разноски за депозит на

вещо лице.

Ответникът чрез процесуалните си представители, в с.з. – адв. Л. и адв. Д., оспорва исковете като неоснователни и недоказани.

Прокурорът изразява становище за неоснователност и недоказаност на исковата претенция.

След като обсъди доводите на страните и приетите по делото доказателства, съдът в настоящия състав приема следното от фактическа и правна страна.

Искът е допустим, като предявен от активно легитимирана страна против юридическо лице, съобразно чл. 205 АПК. Ищецът претендира, че е претърпял вреди от незаконосъобразен административен акт: писмо, изх. № 26-00-173/08.05.2012 г. на заместник – министър на околната среда и водите. Претендираната сума се състои от 22 409 368,24 лв. главница, представляваща преки материални вреди и мораторна лихва в размер на 9 070 764,48 лв. за периода от 08.05.2012 г. до 27.04.2016 г. – датата на завеждане на исковата молба. Преките вреди се сочат като цената, която ищецът е платил за квоти за емисии на парникови газове, понеже с горепосоченото писмо му е отказано отпускане на 1 090 198 безплатни квоти за емисии на парникови газове от Резерв „Нови участници“ към Европейската схема за търговия с емисии /Е./. Същото писмо е обявено за нищожно с решение 3971/08.06.2015 г. по адм. д. № 1526/2015 г. на 28 състав на съда, допълнено с решение № 5292/24.07.2015 г. по същото дело, оставени в сила с окончателно решение № 12773/27.11.2015 г. по адм. д. № 11144/2015г. на Върховния административен съд (ВАС), Пето отделение.

Съобразно съдържанието на тези решения, съдът обявява писмо с изх. № 26-00-1273/08.05.2012 г. на заместник-министъра на околната среда и водите, по искане за отпускане на квоти за емисии на парникови газове от резерв „Нови участници“ към европейската схема за търговия с емисии („Е.”), за нищожно и връща делото като преписка на министъра на околната среда и водите, за ново произнасяне при спазване на дадените в мотивната част на решението указания като при повторното решаване на спора искането на дружеството да бъде преценено от компетентния орган при спазване на указанията за издаване на административен акт и при изясняване на действителните правоотношения и с оглед доказателствата, събрани в административното производство по направеното искане от дружеството.

С постановеното допълнително решение №5292/24.07.2015 г. по делото, въз основа на искане на жалбоподателя по чл. 176, ал. 1 от АПК и в срока по него, за даване на задължителни указания в диспозитива на решението на кой орган като преписка се връща делото АССГ при спазване на процедурата за това предвидена в ал. 2 на чл.176 от АПК и при съобразяване с разпоредбата на чл. 173, ал. 2 от АПК, във връзка с чл. 131а, ал. 3 от ЗООС (отм.) и §28, ал.1 от ПЗР на ЗИД на ЗООС, ДВ бр. 41/2011г., и след влизането в сила на Закона за ограничаване изменението на климата, в сила от 11.03.2014г. като съдът приема, че компетентният орган, на който следва да се върне преписката и се произнесе по искането е министъра на околната среда и водите. По отношение искането за даване на задължителни указания на компетентния орган по приложението на закона съдът в решението, при спазване изискванията на чл.173, ал.2 от АПК и въз основа на доказателствата по делото, в това число и верификационните доклади за 2010 г. и 2011 г. приема, че реалните емисии необходими на жалбоподателя за времето от 01.05.2010г.- 05.05.2011 г. са в размер на 1,090.198 бр. Това е периода, през който дружеството е било задължено да работи, без да са му отпуснати квоти, и които то за да осъществява дейността си е било задължено да ги

закупи на свободния пазар, което обстоятелство според него е устантовено от доказателствата по делото. Съдържанието на това решение е подробно изяснено в решение № /27.11.2015 г. по адм. д. № 11144/2015г. на Върховния административен съд (ВАС), Пето отделение.

С постановления в изпълнение на това решение на съда административен акт – писмо, изх. № 26-00-531/17.02.2016 г. на министъра на околната среда и водите, е обективизирано изявление, че МОСВ няма правно основание да открие процедура за безплатно разпределение на квоти за нов участник по искането на дружеството за периода от 01.05.2010 г. – 05.05.2011 г. Това писмо е оспорено като инд. адм. акт като по същото, към момента е налице произнасяне на Адм. съд – Ст. 3. с решение № 244/26.06.2020 г. по адм. д. № 89/2020 г. /л. 315 от д./, с което е обявено за нищожно същото, но делото не е върнато като адм. преписка за ново произнасяне на адм. акт при съобразяване със задължителни указания на съда. Няма данни към момента същото да е влязло в сила.

При първоначалното разглеждане на иск. молба по адм. д. 4485/2016 г. по описа на АССГ са приети пет заключения на съдебно-техническа и съдебно-икономическа експертиза, които се кредитират изцяло в частта им, в която съдържат експертни констатации, като обективни и компетентни, както от предходния състав на съда, така и от настоящия състав на съда /вкл. и предвид обсъждането им в заключението по СИЕ по настоящото дело/.

Съгласно първото заключение, съгласно Националния план за разпределение на квоти за търговия с емисии на парникови газове (НПРК) 2008-2012г. (приет с решение № 988/28.12.2009 г. на Министерския съвет), на инсталациите са предоставени безплатно определен брой квоти за емисии на парникови газове. Сумарно всички инсталации в страната са получили 38 380 044 квоти за 2008 г. безплатно, което количество е равно на верифицирачите емисии от тези инсталации за 2008 г. Инсталациите, за които съгласно комплексното им разрешение за работа има ограничение, сведено до определен период на работа след 2008 година: 20 000 часа, е определена базова емисия въз основа верифицираните емисии за 2008 г. и отработеното през същата година време. Ищецът има комплексно разрешение (КР) за работа на Т. Б. от 2006 г. и съгласно това КР (в условие 9.23) е наложено ограничение за експлоатация на горивна инсталация за производство на топлинна енергия с номинална мощност 1020 MW в рамките на 20 000 работни часа от 01.01.2008 г. ТЕЦ Б. за производство на топлинна енергия притежава 6 (шест) броя котли с топлинна мощност за всеки котел 510 MW. За 2008 г. е отработил 8 598 часа при емисии на час 203,71 тона CO₂ и верифицирани емисии 1 751 501 тона CO₂. Базовата емисия е 774 234 съгласно НПРК и при точни изчисления е 774 230. Като гориво за производство на енергия /топлинна и електрическа/ Т. „Б.“ използва лигнитни въглища и мазут. В докладите си за емитирани емисии на парникови газове (ПГ) Т. „Б.“ използва долна граница на стойността „топлина на изгаряне на горивото“. Остатъкът от работни часове в размер на 11 402 часа позволява да се емитират емисии за периода 2009 -2012 година на стойност 2 322 704 тона CO₂. Сочи се, че верифицираните емисии на Т. „Б.“ за периода 01.05.2010 г. – 05.05.2011 г. са 1 090 198 тона CO₂. Съгласно изчисленията по писмо № РТЕ-Р-27/14.06.2016 г. на ИАОС, верифицираните емисии за същия период са 964 192 тона. За същия период Т. „Б.“ има възможност да работи 2160 часа до изразходването на 20 000 часа преди преустановяване на експлоатацията на инсталацията. За 2160 часа Т. Б. емитира 440 013 тона CO₂ ПГ. Броят на безплатно

разпределените квоти за периода от 01.05.2010 г. до 05.05.2011 г. хипотетично би бил 440 013, съгласно установените правила за всички български инсталации. Разликата между безплатно разпределените квоти за 2010 г. и 2011 г., изхождайки от НПК и необходимите за изпълнение на задължението квоти, е 230 079 броя.

Съгласно заключението, най-ранната дата, на която ищецът е могъл да предприеме действия за изграждане на сероочистваща инсталация, преди да са изтекли определените ѝ 20 000 работни часа, е 01.01.2008 г., т. к. от тази дата тя е имала разрешение да работи още 20 000 работни часа. Т. „Б.“ е предприел действия през м. април 2011 год. за изграждане на сероочистваща инсталация, като е спрял работата на инсталацията. Изграждането (монтирането) на сероочистващата инсталация за 4 (четири) броя котли е приключило през м. февруари 2012 г. През м. март 2012 г. са приключили пробите на монтираната сероочистваща инсталация и на 14.03.2012 г. тя е получила от компетентните органи разрешение за работа. От тази дата е действаща. Изхождайки от верифицираните емисии ПГ за 2009 г., които са в размер на 1 452 041 тона CO₂ и от верифицираните емисии парникови газове за 2010 год., които са в размер на 292 676 тона CO₂, централата е разполагала с време за работа от 15 месеца, т. е., централата е следвало да работи до 01.04.2010г., като емитира емисии парникови газове (тона CO₂), които ще се изплатят с отпуснатите ѝ безплатни квоти по НПК за периода 2008-2012 г. Отпуснатите безплатни квоти за 2010 г. и за 2011 г. съответно: 680 138 броя и 680 144 броя са изчерпани на 05.04.2010 г. Отпуснатите безплатно разпределени квоти за 2010 г. и за 2011 г. се превеждат по сметка на оператора съгласно регистрирания му номер до дата 30.04. на годината. Изхождайки от НПК, вещото лице сочи, че за 2011 г. 680 144 квоти са предоставени безплатно. Разпределените на Т. Б. безплатни квоти за 2010 г. в размер на 680 138 броя са преведени по сметката ѝ на 28.04.2010 г., а разпределените за 2011 г. в размер на 680 144 броя - на 19.03.2011 г.

Според заключението по повторната експертиза, Т. „Б.“ е с ограничение в експлоатационния срок на инсталацията от 20 000 работни часа след 01.01.2008 г. Верифицираните емисии на Т. [фирма] за 2008 г. са в размер на 1 751 501 тона CO₂ при 8 598 отработени часове. Така се получава коефициент от 203.71 квоти на работен час, който се използва за база при изчисленията в НПК за 2009г., 2010г. и 2011 година. Остатъкът работни часове за периода 2009 г.-2010 г.-2011 г. е в размер на: 20 000 ч.- 8598 ч.= 11 402 часа. В случая Т. „Б.“ ги е отработил до края на м. април 2010 г. Съгласно НПК за периода 2009 г. - 2011 г., при предполагаемо средно натоварване на Т. „Б.“ /предполага се, че централата ще работи равномерно през 2009, 2010 и 2011 г./, за който период остават да се емитират 2 322 704 тона, или като база за разпределение се използва числото: 774 234, което е: $2\,322\,704 / 3$, са разпределени квоти за емисии на парникови газове както следва: за 2009 г. – 789 199 квоти, за 2010 г. – 680 138 квоти и за 2011 г. – 680 144 квоти, или общо за ограничения период за работа в размер на 20 000 часа са определени 2 149 481 квоти.

Безплатно разпределените квоти за периода са изразходвани от дружеството до 30.04.2010 г., когато са изтекли разрешените след 01.01.2008 г. 20 000 работни часа на инсталацията. Т. е. до 30.04.2010 г. Т. [фирма] е изразходвало отпуснатите му безплатни 2 149 481 квоти, които се отнасят за определените 20 000 работни часа на инсталацията и които квоти са определени и са отпуснати с НПК. Броят на квотите, които е било необходимо да се закупят за изпълнение на задълженията за периода 01.05.2010 г. до 05.05.2011 г., следва да се определи, като се вземат предвид реално

изразходваните емисии на парникови газове за този период. Броят на реално изразходваните / изпуснатите въглеродни емисии за миналия период, се изчисляват и определят най-точно с верификационните доклади, които подлежат на заверка от верификационен орган. От 01.05.2010 до 05.05.2011 инсталацията е работила 8 856 часа, съгласно справка от дружеството. За 8 856 часа биха й се полагали 1 804 056 безплатни квоти, изчислени през коефициента в НПРК - 203.71 квоти на работен час.

Вещото лице посочва, че разпределените безплатни квоти са: за 2008 г. - 1 751 501 бр.; 2009 г. - 789 199; 2010 г- 680 138 и 2011г. - 680 144 броя. Верифицираните емисии са: за 2008 г. - 1 751 501 бр.; 2009 г. - 1 452 041; 2010 г. - 1 292 676 и 2011 г. - 297 585 броя, или общо за периода верифицирани емисии — 4 793 803 броя. Всички закупени квоти през периода 01.05.2010 г. - 05.05.2011 г., са използвани за покриване на задълженията към регистъра в следствие на разрешената експлоатация в този период. Следователно разпределените безплатни квоти са изчерпани до края на м. април 2010 година и недостигът на квоти за 2010г. и 2011 г. е 892 821 броя, равни на 50% от сумата на верифицираните за 2010 г. и верифицираните за 2011 г. квоти. Вещото лице сочи, че 595 236 квоти, закупени от [фирма] по фактура № 2552/29.04.2011 г., са предадени в регистъра до 30.04.2011 г. за покриване на задълженията за 2010 година. Верифицираните емисии за 2010 година са 1 292 676 тона CO₂ и същия брой квоти са върнати в регистъра до 30.04.2011 г.; 297 585 квоти, закупени от „Т. П.“, „Т. С.“, „Т. В.“ и „Сага К.“ - Полша, са предадени в регистъра до 30.04.2012г. за покриване на задълженията за 2011 година. Верифицираните емисии за 2011 година са 297 585 тона CO₂ и толкова квоти са върнати в регистъра до 30.04.2012 г. Така, най-ранната дата, към която Т. „Б.“ е могла да предприеме действия за изграждане на сероочистващи съоръжения е 01.01.2008 г., когато започват да текат ограничените 20 000 експлоатационни часа на инсталацията. От тогава започват проучвателните и проектантски етапи за разработването на СОИ /Сероочистваща инсталация/. На 30.12.2010 г. е получено разрешително за строеж от ДНСК, коригирано със Забележка № 1 от 06.07.2011г. (представени по делото). В края на м. април 2011 г., след изтичане на периода 01.05.2010 г. - 29.04.2011 г., Т. „Б.“ е спрял, за да започне физическото изграждане на СОИ. До м. април 2011 г. са преминали всички етапи на проучвателното и инвестиционното проектиране и узаконяване. СОИ е въведена в експлоатация през февруари 2012 година, видно от представеното по делото разрешение. Отпуснатите безплатни квоти за 2010г. са получени през м. 02.2010 г., а тези за 2011 г. - през м. 02.2011г.

Съгласно заключението на първата съдебно-икономическа експертиза по първото дело, реалните емисии от Т. [фирма] за периода 01 май 2010-05 май 2011 г., са 1 090 198 т. Дружеството е закупило общо 892 821 броя квоти, по представени и описани в заключението фактури, като е направило общо разходи за закупуване на квоти за периода 01.05.2010 г. - 05.05.2011 г. - 22 409 368.24 лева без ДДС. Поради сравнително малките разлики между договорените цени и цените на затваряне в дните на сделките на борсата, вещите лица приемат, че квотите са купени на пазарни или близки до пазарните цени. При база сборна фактурна стойност 22 409 368.00 лв., законната лихва върху тази сума за периода от 08.05.2012 г до 27.04.2016 г е 9 071 063.16лв. При база сборна борсова стойност 23 592 375.00 лв., законната лихва върху тази сума за същия период е 9 549 931.27лв.

Сочи се, че за 2010 и 2011 г. разпределените от НПРК квоти са били определени въз основа на останалите работни часове до края на 2011 г. на база емисии от 2008 г.

Общо за периода 2008 - 2011 г. са били определени 3 900 982 квоти, а са били верифицирани и предадени 4 793 803 квоти. За 2010 г. разликата между квотите за емисиите по верификационния доклад и разпределените квоти е 612538, от който [фирма] е закупило 595236 на стойност 18 626 886.81 лева. За 2011 г. разликата между квотите по верификационния доклад и разпределените квоти е - 392 552, като дружеството е закупило 297 585 квоти на стойност 3 782 481.4 лева без ДДС.

В допълнително заключение тази експертиза посочва, че съгласно верификационния доклад и приетото заключение по адм. дело № 10 279/2012 г. на АССГ, както и протокола с показанията на експерта от съдебно заседание на 17.06.2013 г., реалните емисии CO₂ от Т. [фирма] за периода 01 май 2010 - 05 май 2011 г., са в размер на 1 090 198 тона. Това съответства на данните, изнесени във верификационния доклад за 2010 г. и 2011 г. Дружеството е закупило общо 892 821 броя квоти от посочените по-горе контрагенти, а общите разходи за закупуване на квоти за периода 01.05.2010 г. – 05.05.2011 г. са в размер на 22 409 368.24 лева без ДДС. 595 236 квоти, закупени от [фирма] по фактура № 2552/29.04.2011 г., са предадени в регистъра до 30.04.2011 г. за покриване на задълженията за 2010 година. Верифицираните емисии за 2010 година са 1 292 676 тона CO₂ и същият брой квоти са върнати в регистъра до 30.04.2011 г.; 297585 квоти, закупени от „Т. П.“, „Т. С.“, „Т. В.“ и „Сага К.“ - Полша, са предадени в регистъра до 30.04.2012 г. за покриване на задълженията за 2011 година. Верифицираните емисии за 2011 година са 297 585 тона CO и толкова квоти са върнати в регистъра до 30.04.2012 г.

Вещите лица сочат, че от становището на КЕВР от 22.07.2016 г. е видно, че в решенията за определяне на цените на комбинираната електроенергия за регулаторните периоди до 01.08.2013 г. не са включвани разходи за придобиване на квоти за емисии на парникови газове. Съгласно правилата на НПК през втория период на Европейската схема за търговия с емисии 2008 - 2012 година са се разпределяли безплатни квоти на производителите на електрическа енергия в качеството им на оператори на инсталация и не са се признавали разходи за придобиването на квоти в структурата на цените на топлоенергията и електроенергията за периода 2008 - 2012 година. В самата структура на признатите разходи за формиране на цените на електроенергията няма перо за вреди от разходи за придобиване на квоти.

От приетото по настоящото дело експертно заключение по СИЕ, изготвено от в.л. В. П., което е неоспорено от страните и се кредитира в пълна степен от настоящият състав на съда се установява следното:

[фирма] произвежда електрическа и топлинна енергия от комбинирано производство, като основното използвано от централата гориво е въглища, а спомагателното гориво е мазут. В процеса на производството, при изгарянето на въглищата и мазута се отделят въглеродни емисии, които ежегодно, до 30 април на следващата година, трябва да бъдат предадени във вид на квоти. На дружествата със стационарни инсталации, които отделят емисии, се разпределят безплатни квоти – по чл.10а от Директива 2003/87/ЕО (изменена с Директива 2009/29/ЕО) АД по продуктов показател (топлинна енергия) и по чл.10в от Директива 2003/87/ЕО по Националния план за инвестиции на Република България. [фирма] е енергийно предприятие с високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия (т.нар. когенерация) и разделно производство на топлинна енергия във водогрейната част и като такова участва в схемата за безплатно разпределение на квоти за

количества емисии въглероден диоксид. Предприятието е включено в схемата за безплатно разпределение на квоти парникови газове за топлинна енергия по Е. (Европейска Схема за Търговия с Емисии) съгласно чл. 10а на Директива 2003/87/ЕО и в схемата за безплатно разпределение на квоти парникови газове за електрическа енергия по чл. 10в, параграф 5 от Директива 2003/87/ЕО, изменена с Директива 2009/29/ЕО. Съгласно данните по делото, за периода 2008 г. – 2012 г. (по фаза 2) на [фирма] са били разпределени безплатни квоти за периода 2008 г. – 2011 г. за разрешена работа от 20 000 часа, които са били изчерпани до 30.04.2010 г. (квотите за 2012 г. са разпределени по-късно, отразено в партидата в регистъра с дата 19.03.2013 г.).

[фирма] е отправило искане до МОСВ да му бъдат отпуснати допълнително квоти въглеродни емисии в количество 1 090 198 тона, верифицирани за периода 01.05.2010 г. – 05.05.2011 г., по което е получило отказ от МОСВ с писмо изх. № 26-00-1273/08.05.2012 г., обявено за нищожно с решения на съда. Междувременно, за да предаде необходимото количество квоти в регистъра по чл. 10а, [фирма] е закупило количества: за 2010 г. (предадени до 30.04.2011 г.) → 682 193 тона на стойност 20 845 316 лв. и за 2011 г. (предадени до 30.04.2012 г.) → 297 585 на стойност 3 782 482 лв.

Цените на топлинната енергия се определят по реда на Наредба № 5 от 23.01.2014 г.3 за регулиране на цените на топлинната енергия, а в случаите на комбинирано производство се утвърждават еднокомпонентна цена или цени на топлинна енергия по видове топлоносители и се определя преференциална цена на електрическата енергия, на база приети от КЕВР Указания, и в съответствие и с чл. 24 от Наредба № 1 от 2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия. Към различните редакции на Наредбата за регулиране на цените на електрическата енергия и Наредбата за регулиране на цените на топлинната енергия, са разработени Указания за образуване на цените на топлинната енергия и на електрическата енергия от комбинирано производство при регулиране чрез метода „Н. на възвръщаемост на капитала. Прилагането на метода „Н. на възвръщаемост на капитала” при образуването на цените на дружествата от сектор „Топлоенергетика“ е било прието с решение по протокол № 28 от 21.02.2012 г. на КЕВР. Преди 2012 г. приложим е бил метода „Горна граница на цени“, като последен регулаторен период при този метод е бил определен с решение № Ц-029 / 28.06.2010 г., с продължителност 2 години, от 01.07.2010 г. до 30.06.2012 г. При метода „Н. на възвръщаемост на капитала”, след извършване на регулаторен преглед, КЕВР утвърждава цени и необходими годишни приходи за регулаторен период не по-кратък от една година. Необходимите годишни приходи включват признати от Комисията икономически обосновани разходи и възвръщаемост на капитала. Следващ регулаторен преглед се извършва при съществени отклонения между одобрените и отчетените елементи на необходимите приходи.

По време на регулаторния период цените могат да бъдат изменяни4 при наличие на обстоятелства, водещи до промяна на цената на основното гориво, чието настъпване не е могло да бъде предвидено при утвърждаване на цените, и които водят до съществено изменение на утвърдените ценообразуващи елементи и на финансовото състояние на предприятието. Комисията може да измени цените по време на ценовия период, в случай на изменение на цените на природния газ и/или другите променливи разходи, което води до необходимост от изменение на утвърдените ценообразуващи

елементи. Индивидуалната стойност на електрическата енергия се изчислява чрез съотношението на необходимите приходи за производство на електрическа енергия към количеството продадена електрическа енергия. Преференциалната цена на електрическата енергия, през периода 2012 г. – 2018 г., е сума от индивидуалните разходи за производство на електрическа енергия и добавка, определяна от КЕВР, а според Указания-НВ, 2018, е → индивидуалната стойност на електрическата енергия⁵. Производствената цена на топлинната енергия се изчислява на база остатъчните необходими приходи за производството, като от общите необходими приходи за производството се извадят приходите, които ще бъдат получени от продажбата на електрическа енергия. Цените на топлинната енергия по видове топлоносители се изчисляват като към производствената цена се добавят разходите по преноса на топлинна енергия. Регулаторните периоди при метода „Н. на възвръщаемост на капитала” са обикновено с продължителност от 1 година, като всички ценообразуващи елементи са прогнозни и не е предвидено компенсиране между прогнозираните и отчетените технически и икономически параметри. Към приетите Указания има разработен и електронен модел, съдържащ справки за изчисляване на ценообразуващите елементи и на различни технически и икономически параметри, с формули и зависимости, чрез които се изчисляват индивидуалната стойност на електрическата енергия и цените на топлинната енергия при комбинирано производство на двата продукта.

На база извършените анализи на приложимите методи за регулиране и правила за образуване на цените, при които цените се утвърждават в началото на всеки регулаторен период и се отнасят за бъдещ период, вещото лице счита, че: всички ценообразуващи елементи следва да са прогнозни и също да се отнасят за периода, за който се утвърждават цените → разходите ще бъдат извършени в предстоящ регулаторен период и приходите от цените ще бъдат получени през същия предстоящ регулаторен период, така както е приел и Върховния административен съд. Разходи за емисии парникови газове (CO₂) при приложението на метода „Н. на възвръщаемост на капитала” За периода 01.07.2012 г. – 30.06.2013 г. КЕВР е посочила, че относимите разходи за емисии са за периода 01.01.2013 г. – 30.06.2013 г., и те се покриват на повечето дружества от предвидените безплатни квоти за 2013 г., поради което разходи за закупени емисии не са включени в цените.

Вещото лице сочи, че съгласно решение № Ц-16 / 28.06.2012 г. КЕВР е приела искането на [фирма] и е включила в утвърдените цени на разходи за въглеродни емисии на стойност 11 130 000 лв. → 1/2 от претендираните извършените разходи за 2010 и 2011 от общо 22 260 хил. лв. за предадени квоти до 30.04.2011 и 30.04.2012 г., т.е. е допуснала компенсиране на извършени разходи.

През следващите регулаторни периоди: 01.07.2013 г. – 30.06.2018 г., Комисията за енергийно и водно регулиране е прилагала подход на включване в цените на топлоенергийните дружества, на извършени за базисната година разходи за закупени квоти въглеродни емисии. За периода 01.07.2018 - 30.06.2019 г. включените разходи за емисии са изчислени като отделените емисии през календарната 2017 г., които са закупени и предадени до 30.04.2018 г., след приспадане на безплатните квоти, са остойностени по определена от КЕВР прогнозна цена. Считано от 01.07.2019 г., след множество отменени от съда решения на КЕВР, Комисията е приела подхода, в цените на регулираните дружества да се включват разходи за емисии, които са относими за регулаторния период, т.е. от емисиите, които ще бъдат отделени при производството

през предстоящия регулаторен период, след приспадане на безплатните квоти за този период, се изчислява количеството квоти, които съответното дружество ще трябва да закупи, и се остойностява по прогнозна цена. Изчисляването на разходите за въглеродни емисии при вземане предвид само на закупените количества квоти за базисната година (периода 2013 – 2017) не отчита планираното производство и намалението на безплатните квоти за предстоящия регулаторен период, което означава, че в утвърждаваните необходими приходи не са включвани присъщите и икономически обосновани разходи. Остойностяването на закупени количества квоти през предходен период по очаквана прогнозна цена за предстоящ период (2018) нито компенсира извършени вече разходи, нито дава възможност за възстановяване на икономически обосновани разходи за предстоящия регулаторен период.

Разходите за въглеродни емисии, които са относими за регулаторния период, а също са и реално платими през регулаторния период, могат да бъдат прогнозирани, както всеки един елемент от останалите групи разходи, съгласно т.20.11 на Глава втора, раздел I от Указания – НВ (във всички редакции през периода). Това означава, че като база и начин за прогнозиране може да се използват отчетни данни – верифицирани количества, но те следва да бъдат коригирани с информацията за измененията, която е разполагаема към момента на прогнозирането, т.е.:

- количествата следва да отчитат прогнозното производство, тъй като разходите за емисии са променлив разход и зависят от обема на производство, и следва също да се вземат предвид конкретните количества безплатни квоти за съответната година, които са известни предварително;

- цената за закупуването им следва да бъде прогнозна очаквана цена за предстоящия период, тъй като дружествата ще закупуват емисиите през бъдещ период.

Този подход е приет от КЕВР при утвърждаване на цените на топлоенергийните предприятия с решение № Ц-18/01.07.2019 г. и в новоприетите решения на КЕВР след отмяна от съда на подхода, прилаган от КЕВР в предишни решения.

След подробен анализ на решенията на КЕВР за утвърждаване на цени в сектор „Топлоенергетика“ от 2010 г. до настоящия момент, вещото лице установи, следните данни за включени разходи за квоти въглеродни емисии в необходимите приходи на [фирма]:

- Решение № Ц-22 / 25.06.2009 г. – регулаторен период 01.07.2009 - 30.06.2010 г. – не са включени разходи за емисии, > Решение № Ц-029 / 28.06.2010 г. – регулаторен период 01.07.2010 - 30.06.2011 г. – не са включени разходи за емисии;

- Решение № Ц-21 / 29.06.2011 г. – регулаторен период 01.07.2011 - 30.06.2012 г. – не са включени разходи за емисии;

- Решение № Ц-16 / 28.06.2012 г. – регулаторен период 01.07.2012 - 30.06.2013 г., разходи за емисии 11 130 000 лв., представляващи ½ от претендираните от [фирма] разходи за 2010 г. – 2011 г., период на действие на решението до 31.07.2013 г. – 13 месеца.

Закупени квоти въглеродни емисии и извършени разходи за тях от Т. „Б.:(:

От приложените по делото фактури от 2011 г. и 2012 г. и представените на вещото лице допълнителни счетоводни документи за следващите периоди, се изчисляват следните закупени квоти въглеродни емисии през разглеждания период:

- по фактури от 2011 г. → 20 845 345,94 лв.;
- по фактури от 2012 г. → 3 782 481,43 лв.;

- по фактури от 2013 г. → 30 101,01 лв.;
- по фактури от 2014 г. → 105 071,22 лв.;
- по фактури от 2015 г. → 5 448 551,21 лв.;
- по фактури от 2016 г. → 3 288 651,57 лв.;
- по фактури от 2017 г. → 2 926 968,05 лв.;
- по фактури от 2018 г. → 7 496 370,00 лв.;
- по фактури от 2019 г. → 11 343 926,30 лв.; ОБЩО: → 55 267 466,72 лв.

На база извършените анализи на всички решения на КЕВР, с които са били утвърдени цени на [фирма], за периода от 2010 г. до настоящия момент, и в съответствие с изложеното по пункт В.І по-горе, вещото лице счита, че част от разходите за емисии, извършени от дружеството през периода 2011 г. – 2012 г. (относими за 2010 г. и 2011 г.), са били включени само в решение № Ц-16 / 28.06.2012 г. и други разходи за този период не са били включени в следващо решение на КЕВР.

Възстановени разходи за квоти въглеродни емисии от утвърдените цени на електрическа и топлинна енергия. Съгласно приложените по делото документи – фактури, договори, счетоводни извлечения и други, [фирма] е извършило разходи за закупуване на квоти въглеродни емисии, отделени при производството през 2010 г. – 2011 г., закупени и предадени през 2011 г. и 2012 г., до 30 април, на обща стойност → 24 627 798 лв.

Включени са били в утвърдените цени по решение № Ц-16 / 28.06.2012 г. на КЕВР разходи за квоти на стойност → 11 130 000 лв., представляващи ½ от претендирани към онзи момент извършени разходи общо 22 260 хил. лв.

Утвърдените с решение № Ц-16 / 28.06.2012 г. ценообразуващи елементи са:

- Необходими годишни приходи → 128 192 хил. лв.
- Разходи за въглеродни емисии → 11 130 хил. лв.
- Прогнозни количества електрическа енергия → 595 344 МВтч;
- Прогнозни количества топлинна енергия ГВ8 → 19 200 МВтч

Прогнозни количества топлинна енергия ВП9 → 1 200 МВтч.

- Преференциална цена на електрическата енергия (ЕЕ) → 127,88 лв./МВтч.
- Цена на топлинна енергия с топлоносител ГВ (ТЕГВ) → 47,62 лв./МВтч;
- Цена на топлинна енергия с топлоносител ВП (ТЕВП) → 36,05 лв./МВтч.

При пропорционално разпределение на разходите за емисии на база посочените параметри при първоначалните анализи без ел. модел се изчислява:

- Дял на разходите за емисии от необходимите приходи → 8,682%;
- Дял на разходите за емисии в цената на ел. енергия → 11,10 лв./МВтч ✓ Дял на разходите за емисии в цената на ТЕГВ → 4,13 лв./МВтч;
- Дял на разходите за емисии в цената на ТЕВП → 3,13 лв./МВтч

Реализираните количества за периода на действие на решението 01.07.2012 г. – 31.07.2013 г. са следните:

- Продадена електрическа енергия → 499 895 МВтч;
- Продадена топлинна енергия ГВ → 15 720 МВтч;
- Продадена топлинна енергия ВП → няма данни отделно;
- Възстановени разходи за емисии от продажби на електрическа и топлинна енергия през периода 01.07.2012 г. – 31.07.2013 г. → 5 615 279 хил. лв.

След детайлен анализ на електронния модел за изчисляване на цените, вещото лице установява, че включването на разходи за въглеродни емисии, които са променлив

разход, води до промяна на два ценообразуващи елементи:

- променливите разходи → общите разходи → необходимите годишни приходи – в частта за разходите;
- променливите разходи → паричните разходи → необходимия оборотен капитал → регулаторната база на активите → възвръщаемостта – в частта за възвръщаемостта на капитала.

Получава се разлика от 0,01 лв./МВтч, която е от закръгления, тъй като в модела се работи с множество формули, в хиляди левове и функцията ROUND за закръгляване на единичните цени. Разликата в двете цени на топлинната енергия (с топлоносител гореща вода и с топлоносител водна пара) е в резултат от включената част от променливите разходи (ред V, кол.7 от Справка 1) на база относителния дял на необходимите годишни приходи за топлинна енергия (ред 46, кол.6 от Справка 4) от общите необходими годишни приходи за производството (ред I, кол.7 от Справка 1):

- с включени рзходи за емисии ($51\ 604 : 127\ 743 * 72\ 460$) = 29 271 > без разходи за емисии ($50\ 548 : 116\ 536 * 61\ 330$) = 26 602 > разлика → 2 669 хил. лв., > а разходите за емисии отнесени към топлинната енергия са → 1 021 хил. лв.10, поради което и разликата в производствената цена на топлината енергия е 0,55 лв./МВтч, а по топлоносители за ТЕГВ 1,18 лв./МВтч, за ТЕВП 0,54 лв./МВтч. Изложеното показва, защо простото изчисляване на разлики в цените с включени и без включени разходи за въглеродни емисии не следва да се отнесе изцяло към възстановяването на разходи за емисии, а има засегнати и други елементи и разликата във възвръщаемостта на капитала е за заплащане на цената на допълнителния оборотен ресурс (лихвата) за финансиране на увеличените разходи.

На база извършените анализи и пресмятания вещото лице изчислява възстановени разходи за емисии по решение № Ц-16 / 2012 г. като общо възстановени разходи за периода на действие на цените: 8 517 582 лв.

По задачи, поставени от ответника:

Задача 1.

От претендираните от [фирма] разходи за закупени квоти въглеродни емисии, отделени при производството през 2010 г. – 2011 г., закупени и предадени през 2011 г. и 2012 г. до 30 април, на обща стойност 24 627 798 лв., включени са били в утвърдените цени по решение № Ц-16 / 28.06.2012 г. на КЕВР разходи за квоти на стойност 11 130 000 лв. След детайлен анализ на електронния модел, използван от КЕВР при определяне на цените на електрическата и на топлинната енергия на дружеството, даден подробно по пункт В.П, точка 3.2, вземайки предвид стойността на разходите за емисии на единица, включени в утвърдените цени, след приспадане на относимата част от разликата в цените за възвръщаемостта на капитала, се изчисляват възстановени разходи за емисии от продадени количества електрическа и топлинна енергия - Таблица № 2 по-горе:

-за периода на утвърдени цени 01.07.2012 г. – 30.06.2013 г.:

-от продадени количества електрическа енергия → 7 963 842 лв.;

- от продадени количества топлинна енергия → 24 366 лв.

ОБЩО → 7 988 208 лв.

За периода на действие на решение № Ц-16/2012 – до 31.07.2013 г.:

-от продадени количества електрическа енергия - 8 493 216 лв.;

-от продадени количества топлинна енергия - 24 366 лв.

ОБЩО → 8 517 582 лв. Количеството топлинна енергия за собствено потребление не е включено в изчисленията, тъй като то не представлява продажба на топлинна енергия, а е вложено за производството на други продукти – Справка на л.382, том II от а.д. № 4485/2016 на АССГ.

Изложено по-горе в анализната част е, че на база приложимия метод на регулиране „норма на възвръщаемост на капитала“, според вещото лице част от разходите за емисии, извършени от дружеството през периода 2011 г. – 2012 г. (относими за 2010 г. и 2011 г.), не са били включени в друго решение за утвърждаване на цени, освен в решение № Ц-16/28.06.2012 г.

Вещото лице сочи, че ако от правна страна се приеме, че включената сума за разходи за емисии в цените по решение № Ц-1/20.01.2016 г. се отнася за компенсиране на извършени разходи през периода 2011 г. и 2012 г., относими за 2010 г. – 2011 г., то допълнително възстановена сума на [фирма] от продажби на електрическа и топлинна енергия би била стойността на разликата в цените, след приспадане на относимата част за възвръщаемостта на капитала - Таблица № 4 по-горе:

-от продадени количества електрическа енергия - 4 951 977 лв.;

-от продадени количества топлинна енергия - 7 389 лв.

ОБЩО - 4 959 366 лв.

Сочи се, че количеството топлинна енергия за собствено потребление не е включено в изчисленията, тъй като то не представлява продажба на топлинна енергия, а е вложено за производството на други продукти – Справка на л.359, том II от а.д. № 4485/2016 на АССГ.

По задача № 2:

Каква част от направените от Б. разходи за закупуване на процесните 1 090 198 квоти за въглеродни емисии ищецът би си възстановил, в случай, че реално беше произвел ел. и топлинна енергия в обем, който е заявил пред КЕВР в производството по определянето на цените на ел. и топлинна енергия за периода от извършване на разходите до настоящия момент, в.л. сочи:

В случай, че [фирма] беше произвело електрическа и топлинна енергия в количествата, утвърдени от КЕВР (не заявени, а утвърдени), би си възстановило разходи за емисии на стойност – включената в съответните цени, одобрена от КЕВР. Този извод не се отнася за периода на действие на решение № Ц024 / 29.07.2013 г., който е 5 месеца, а всички ценообразуващи елементи са на годишна база - за период от 1 година. Ако ищецът беше произвел и продал утвърдените от КЕВР количества електрическа и топлинна енергия – би си възстановил разходи за емисии на стойност - 10 145 495 лв., съгласно таблица № 5.

Процесните квоти въглеродни емисии са включени частично само в решение № Ц-16 / 28.06.2012 г., поради което друга част от тях не могат да бъдат възстановени чрез цените по следващи решения на КЕВР, от които се възстановяват разходи за следващи периоди.

В.л. отново прави забележка, ако от правна страна се приеме, че включената сума за разходи за емисии в цените по решение № Ц-1/20.01.2016 г. се отнася за компенсиране на извършени разходи през периода 2011 г. и 2012 г., относими за 2010 г. – 2011 г., коректно изчисление на допълнително възстановена сума на [фирма] не може да се направи, тъй като цените и количествата са утвърдени на годишна база, а решение № Ц-1/2016 г. е с период на действие 01.08.2013 г. – 31.12.2013 г. – 5 месеца,

през които производството не е с постоянен темп (с равни количества), и няма данни за заявени и утвърдени количества по месеци. Все пак на оценъчна база - като 1/12 равна част за всеки месец от общото количество, възстановени разходи биха били на стойност - 5 002 285 лв., посочено в Таблица № 6.

По задачите, поставени от ищеца:

Задача 1.

На база извършените анализи и в съответствие с изложеното по пункт В.І. от анализната част на експертизата, при метода „норма на възвръщаемост на капитала“, който е приложим от 2012 г., цените се образуват на база прогнозни технически и икономически параметри за предстоящ регулаторен период. Информацията за отчетен период (предходната календарна година, наречена в Указания – НВ „базисна година“), която енергийните предприятия са задължени да представят към заявленията си за утвърждаване на цени, служи за база за прогнозиране и анализ на предлаганите от дружествата изменения и прогнозни данни.

Това се отнася и за разходите за въглеродни емисии, включвани в регулираните цени, които се прогнозира въз основа на информацията от предходен отчетен период – верифицираните количества емисии въглероден диоксид и икономически обоснована цена на емисиите.

Задача 2.

След преглед на публикуваните решения за утвърждаване на цени на сайта на КЕВР, подробно описани в Приложение № 1 към експертизата, се установява, че няма данни да е било прието решение от КЕВР за изменение (корекция) на цените както на електрическата, така и на топлинната енергия, за периода 01.05.2010 г. – 05.05.2011 г. Приложимите решения на КЕВР са:

-решение № Ц-22 / 25.06.2009 г. за регулаторен период 01.07.2009 г. - 30.06.2010 г. и решение № Ц-029 / 28.06.2010 г. за регулаторен период 2 години - 01.07.2010 г. – 30.06.2012 г., като корекция на цените е извършена с решение № Ц-21/29.06.2011 г. за втората ценова година.

Задача 3.

От приложените по делото и също предоставени на вещото лице документи¹², се установява, че [фирма] е претендира в утвърдените му цени да бъдат включени разходи за въглеродни емисии за предстоящия период 01.07.2011 г. – 30.06.2012 г. на стойност - 39 068 хил. лв., като част от заявената сума на обща стойност 57 803,35 хил. лв., включваща и закупени недостигащи квоти за 2010 г. - 18 735,35 хил. лв. Съгласно изложеното в решение № Ц-21 / 29.06.2011 г. на ДКЕВР, разходи за въглеродни емисии не са одобрени и включени в утвърдените цени на [фирма].

Задача 4.

Вещото лице сочи, че в цените за предстоящ период следва да се включват разходи, които ще бъдат извършени през този бъдещ период, което означава, че при уважаване на претенцията на дружеството за включване в цените на разходи за въглеродни емисии, те следва да са доказани по основание и размер и относими за периода 01.07.2011 г. до 01.07.2012 г. При приложимия за този период метод на регулиране на цените „Горна граница на приходи“, също не е предвидено компенсиране на разходи за минал период, като измененията за втората ценова година са само с индекс на инфлацията и коефициент за подобряване на ефективността, съгласно чл.4, ал.1, т.2, б.“а“ от Наредбата за регулиране на цените на електрическата енергия от 2007 г. и чл.4, ал.1, т.2, б.“а“ от Наредбата за регулиране на цените на топлинната енергия от

2004 г. Разходите, които е допустимо да бъдат компенсирани, са изрично посочени в двете наредби и други разходи могат да бъдат включени в утвърждаваните цени само по решение на КЕВР, така както е прието с решение № Ц-16 / 28.06.2012 г.

Задача 5.

След подробен анализ на решенията на КЕВР за утвърждаване на цени в сектор „Топлоенергетика“ от 2010 г. до настоящия момент, вещото лице установява, следните данни за включени разходи за квоти въглеродни емисии в необходимите приходи на [фирма]:

-решение № Ц-16 / 28.06.2012 г. – регулаторен период 01.07.2012 - 30.06.2013 г., разходи за емисии 11 130 000 лв., представляващи ½ от претендираните от [фирма] разходи за 2010 г. – 2011 г.;

-Решение № Ц-1 / 20.01.2016 г. – регулаторен период 01.08.2013 - 31.12.2013 г., прогнозни разходи за емисии 13 498 000 лв. (на годишна база), относими за период от 5 месеца 01.08.2013 - 31.12.2013 г.;

-Решение № Ц-25 / 30.06.2015 г. – регулаторен период 01.07.2015 - 30.06.2016 г., отчетени разходи за емисии 4 569 000 лв., относими за периода 2014 г., предадени до 30.04.2015 г.;

-Решение № Ц-18 / 30.06.2016 г. – регулаторен период 01.07.2016 - 30.06.2017 г., отчетени разходи за емисии 4 406 000 лв., относими за периода 2015 г., предадени до 30.04.2016 г.;

-Решение № Ц-18 / 01.07.2017 г. – регулаторен период 01.07.2017 - 30.06.2018 г., отчетени разходи за емисии 3 154 000 лв., относими за периода 2016 г., предадени до 30.04.2017 г. Решение № Ц-18 / 01.07.2017 г. е отменено от съда, като един от отменените елементи са разходите за въглеродни емисии;

- Решение № Ц-4 / 28.02.2019 г. – регулаторен период 01.07.2017 - 30.06.2018 г., прогнозни разходи за емисии 6 937 000 лв., относими за периода 01.07.2017 - 30.06.2018 г.;

-Решение № Ц-10 / 01.07.2018 г. – регулаторен период 01.07.2018 - 30.06.2019 г., разходи за емисии 4 448 000 лв., количество квоти за отчетната 2017 г., предадени до 30.04.2018 г., по прогнозна цена;

-Решение № Ц-18 / 01.07.2019 г. – регулаторен период 01.07.2019 - 30.06.2020 г., прогнозни разходи за емисии 19 312 000 лв., относими за периода 01.07.2019 - 30.06.2020 г.

Задача 6.

От приложените по делото документи се установява, че [фирма] има издадени дебитни известия към фактурите за продажба на електрическа енергия на [фирма] за периода 01.08.2013 г. - 31.12.2013 г., за увеличение на цената на електрическата енергия, съгласно решение № Ц-1 / 20.01.2016 г. на КЕВР. Издадените дебитни известия са на обща стойност 4 973 798,92 лв. и са посочени в Таблица 7.

Дебитни известия са били издадени и по Решение № Ц-4 / 28.02.2019 г., което е прието от КЕВР след отмяна от съда на Решение № Ц-18 / 01.07.2017 г., за продадената електрическа енергия за периода 01.07.2017 г. - 30.06.2018 г., и те са на обща стойност 5 750 616,84 лв., по месеци, посочено в Таблица 8.

Задача 7.

През разглеждания от експертизата период 2010 г. – 2019 г., [фирма] е извършило разходи за закупуване на квоти емисии парникови газове по следните фактури на обща стойност 55 267 466.72 лв.

Задача 8.

При отговора на Задача 1, раздел I от настоящото заключение, са съобразени всички приложения по делото и допълнително предоставени на вещото лице документи, както и извършените анализи относно приложимите методи на регулиране, относно включените, в утвърдените цени на [фирма], разходи за закупуване на квоти въглеродни емисии и възстановените разходи от продадените количества електрическа и топлинна енергия. На тази база е формиран извод, че разходи за закупени квоти парникови газове, извършени през 2011 г. и 2012 г., за отделени емисии през 2010 – 2011 г., са включени в утвърдените необходими приходи на [фирма] само по решение № Ц-16 / 28.06.2012 г. на стойност 11 130 000 лв. Възстановените разходи, съгласно изчислението в Таблица № 2 от анализната част, от реално продадени количества електрическа и топлинна енергия са на стойност:

-за периода 01.07.2012 г. – 30.06.2013 г.; ОБЩО → 7 988 208 лв.;

-през периода на действие на решението 01.07.2012 г. – 31.07.2013 г. ОБЩО → 8 517 582 лв.

От правна страна.

При така установените факти съдът формира следните правни изводи:

Отговорността на държавата по чл. 1 ЗОДОВ е безвиновна, обективна отговорност за вреди, причинени на граждани и юридически лица от чужди незаконни действия или бездействия при и по повод изпълнение на административна дейност, поради което чл. 7, ал. 1 от с. з. указва, че искът за обезщетение се предявява срещу органите по чл. 1, ал. 1, от чийто незаконни актове, действия и бездействия са причинени вредите. В разпоредбата на чл. 205 АПК е посочено, че искът се предявява срещу юридическото лице, представлявано от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите. Следователно, пасивно легитимиран ответник по исковете за обезщетение е юридическото лице, с което съответното длъжностно лице - пряк причинител на вредата, е в трудови или служебни правоотношения. В този смисъл е и т. 6 от ТР № 3/2004 г. на ВКС по т. гр д. № 3/2004 г., ОСГК. В случая такова юридическо лице е Министерство на околната среда и водите, което притежава качеството "юридическо лице". Следователно, исковете за обезщетение срещу това юридическо лице са насочени срещу надлежен ответник, притежаващ самостоятелна правосубектност.

Съгласно разпоредба на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. За да бъде ангажирана отговорността на ответника е необходимо ищецът да докаже кумулативното осъществяване на следните елементи на фактическия състав: незаконен инд. адм. акт, действие или бездействие на държавен орган и длъжностно лице, наличието на претърпяна вреда; причинно-следствена връзка между незаконосъобразния акт и вредата както и размера на същата.

В конкретния случай, безспорно се установява по делото, че първият елемент от посочения фактически състав е налице, с оглед влезлия в сила съдебен акт за отмяна на незаконосъобразния акт, който е писмо, изх. № 26-00-173/08.05.2012 г. на заместник – министър на околната среда и водите. Същото писмо е обявено за нищожно с

решение 3971/08.06.2015 г. по адм. д. № 1526/2015 г. на 28 състав на съда, допълнено с решение № 5292/24.07.2015 г. по същото дело, оставени в сила с окончателно решение № 12773/27.11.2015 г. по адм. д. № 11144/2015г. на Върховния административен съд (ВАС), Пето отделение.

Претендираната сума от ищеца е 22 409 368,24 лв. главница, представляваща преки материални вреди и мораторна лихва в размер на 9 070 764,48 лв. за периода от 08.05.2012 г. до 27.04.2016 г. – датата на завеждане на исковата молба. Преките вреди се сочат като цената, която ищецът е платил за квоти за емисии на парникови газове, понеже с горепосоченото писмо му е отказано отпускане на 1 090 198 безплатни квоти за емисии на парникови газове от Резерв „Нови участници“ към Европейската схема за търговия с емисии /Е./.

При гореустановените факти и обстоятелства, настоящият съд намира, че предявените искове са частично основателни. По делото се установи от горепосочените заключения на вещите лица по две СИЕ, че от дружеството е извършен разход на стойност 22 409 368,24 лв. за закупуване на квоти за емисии ПГ, с който е намалял патримониума на дружеството. Тези разходи са извършени в следствие на отказа с писмо, изх. № 26-00-173/08.05.2012 г. на заместник – министър на околната среда и водите, за отпускане на 1 090 198 безплатни квоти за емисии на парникови газове от Резерв „Нови участници“ към Европейската схема за търговия с емисии /Е./. Същото писмо е обявено за нищожно с решение 3971/08.06.2015 г. по адм. д. № 1526/2015 г. на 28 състав на съда, допълнено с решение № 5292/24.07.2015 г. по същото дело, оставени в сила с окончателно решение № 12773/27.11.2015 г. по адм. д. № 11144/2015г. на Върховния административен съд (ВАС), Пето отделение. Съгласно мотивите, изложени в допълнително решение № 5292/24.07.2015 г. по адм. д. № 11144/2015 г. по описа на АССГ, оставено в сила с решение № 12773/27.11.2015 г. по адм. д. № 11144/2015г. на Върховния административен съд (ВАС), безспорно съдът се произнася по материалната законосъобразност на отказа. Така в първото решение се дават задължителни указания на компетентния орган по приложението на закона като съдът в решението, при спазване изискванията на чл.173, ал.2 от АПК и въз основа на доказателствата по делото, в това число и верификационните доклади за 2010 г. и 2011 г., приема, че реалните емисии необходими на жалбоподателя за времето от 01.05.2010г. - 05.05.2011 г. са в размер на 1,090.198 бр. Това е периода, през който дружеството е било задължено да работи, без да са му отпуснати квоти, и които то, за да осъществява дейността си, е било задължено да ги закупи на свободния пазар, което обстоятелство според него е устантовено от доказателствата по делото. Съдържанието на това решение е подробно изяснено в решение № /27.11.2015 г. по адм. д. № 11144/2015г. на Върховния административен съд (ВАС), Пето отделение. В същото са изложени следните съображения: „Според чл. 131а, ал.3 (отм.) от ЗООС, във връзка с §28, ал.1 от ПЗР на ЗИД на ЗООС, обн пв ДВ бр.42/2011г., до 31 декември 2012 г. квоти за нови участници в схемата за търговия с емисии на парникови газове се отпускат въз основа на решение за разпределение на квоти за нови участници на Междуведомствената работна група за координиране изпълнението на Националния план за разпределение на квоти за емисии на парникови газове за периода 2008 - 2012 г. и издадена заповед на министъра на околната среда и водите за разпределение на квоти на съответния нов участник, който се явява и компетентния административен орган за издаване на административния акт, чиято нищожност е била обявена. След отмяната тази разпоредба на закона и с

влизането в сила на Закона за ограничаване изменението на климата, в сила от 11.03.2014 г., според чл. 44, ал.3 от същия, безплатното разпределение на квоти се осъществява след проверяване и одобряване от министъра на околната среда и водите на подаденото до него заявление от заинтересования нов участник. По силата на тази разпоредба, министърът на околната среда и водите и по новия ЗОИК е компетентния орган за безплатното разпределение на квоти за емисии на парникови газове, на който следва да бъде изпратена административната преписка за произнасяне по искането на Т. „Б.“, при съобразяване със задължителните указания по тълкуването и прилагането на закона дадени в решение № 3971/08.06.2015г. и допълнително решение № 5292/24.07.2015 г. по адм.д. № 1526/2015г. на АССГ, в това число и относно броя на емисиите за периода от 01.05.2010 г.-05.05.2011 г. в размер на 1.090.198, съобразно верификационните доклади за 2010 г. и 2011 г. на верификационния орган, изготвени на база на годишните доклади на оператора. Видно от заключението на СТЕ, приложена по адм.д. №10279/2012 г. на АССГ, приобщена като доказателство по адм.д. №1526/15 г. на същия съд, тоновете въглероден диоксид като вредни емисии, изпуснати на площадката на дружеството за периода от 01.05.2010 г.-05.05.2011 г. в резултат на изгаряне на природни горива - в случая лигнитни въглища и мазут за производството на топлинна и електрическа енергия, възлизат на 1 090 198 безплатни допълнителни квоти за емисии на парникови газове, което количество безплатни квоти се дължи за предоставяне на дружеството, като надлежно верифицирано от верифициращия орган.“ Настоящият състав на съда намира, че е обвързан от мотивите по това решение, с което безспорно е възприето, че оспореното писмо е материално законосъобразно като посоченият размер на безплатни, допълнителни квоти в размер на 1 090 198 броя се дължат за предоставяне на дружеството, като надлежно верифицирано от верифициращия орган. Дадените задължителни указания от страна на съда на две инстанции на практика са частично изпълнени впоследствие с решение № Ц-16 / 28.06.2012 г. на КЕВР. Така, съгласно заключението по настоящото дело, по задача № 1, извършените от [фирма] разходи за закупени квоти въглеродни емисии, отделени при производството през 2010 г. – 2011 г., закупени и предадени през 2011 г. и 2012 г. до 30 април, на обща стойност 24 627 798 лв., са включени в утвърдените цени по решение № Ц-16 / 28.06.2012 г. на КЕВР като разходи за квоти на стойност 11 130 000 лв. След детайлен анализ на електронния модел, използван от КЕВР при определяне на цените на електрическата и на топлинната енергия на дружеството, даден подробно по пункт В.ІІ, точка 3.2, вземайки предвид стойността на разходите за емисии на единица, включени в утвърдените цени, след приспадане на относимата част от разликата в цените за възвръщаемостта на капитала, се изчисляват възстановени разходи за емисии от продадени количества електрическа и топлинна енергия като:

-за периода на утвърдени цени 01.07.2012 г. – 30.06.2013 г.:

-от продадени количества електрическа енергия → 7 963 842 лв.;

- от продадени количества топлинна енергия → 24 366 лв.

ОБЩО → 7 988 208 лв.

За периода на действие на решение № Ц-16/2012 – до 31.07.2013 г.:

-от продадени количества електрическа енергия - 8 493 216 лв.;

-от продадени количества топлинна енергия - 24 366 лв.

ОБЩО → 8 517 582 лв.

В заключение вещото лице сочи, че на база приложимия метод на регулиране

„норма на възвръщаемост на капитала“, част от разходите за емисии, извършени от дружеството през периода 2011 г. – 2012 г. (относими за 2010 г. и 2011 г.), не са били включени в друго решение за утвърждаване на цени, освен в решение № Ц-16/28.06.2012 г.

Сочи също, че ако от правна страна се приеме, че включената сума за разходи за емисии в цените по решение № Ц-1/20.01.2016 г., се отнася за компенсиране на извършени разходи през периода 2011 г. и 2012 г., относими за 2010 г. – 2011 г., то допълнително възстановена сума на [фирма] от продажби на електрическа и топлинна енергия би била стойността на разликата в цените, след приспадане на относимата част за възвръщаемостта на капитала /Таблица № 4/:

-от продадени количества електрическа енергия - 4 951 977 лв.;

-от продадени количества топлинна енергия - 7 389 лв.

ОБЩО - 4 959 366 лв.

Т.е., в заключението, което не е оспорено и в тази му част от ответника се посочва конкретна сума на възстановяване на извършените от дружеството разходи за емисии като при съответните математически изчисления и икономически анализи крайната сума, която на практика е възстановена на дружеството е в размер на 4 959 366 лева. Съдът намира, че тази сума се оказва недоказана като вреда от страна на ищеца по делото и не следва да му се присъжда. По този начин размерът на причинената вреда, доказана по делото със съответните доказателствени средства е в размер на 17 453 002, 24 лева, която се получава като се приспадне сума в размер на 4 959 366 лева от претендираната вреда в размер на 22 409 368,24 лв. Последната следва да бъде присъдена на ищеца, при наличие и на останалите елементи от института на неправомерното увреждане, което ще бъде обсъдено по-долу.

Що се отнася до твърденията на ответника, че ищецът би могъл да произведе ел. енергия в по-голям обем и съответно да се възстанови по-голям размер от направените разходи, то съдът намира, че този подход не е пазарно обусловен. След като дружеството не е произвело, респ. продало такива количества ел. енергия, то очевидно това не е било възможно да бъде извършено по пазарни или други обективни причини като например задължението да се извършат съответни ремонти и изграждане на нови сероочистващи инсталации.

С постановления в изпълнение на горепосоченото решение на съда административен акт – писмо, изх. № 26-00-531/17.02.2016 г. на министъра на околната среда и водите, е обективизирано изявление, че МОСВ няма правно основание да открие процедура за безплатно разпределение на квоти за нов участник по искането на дружеството за периода от 01.05.2010 г. – 05.05.2011 г. Това писмо е оспорено като инд. адм. акт като по същото, към момента е налице произнасяне на Адм. съд – Ст. 3. с решение № 244/26.06.2020 г. по адм. д. № 89/2020 г. /л. 315 от д./, с което е обявено за нищожно същото, но делото не е върнато като адм. преписка за ново произнасяне на адм. акт при съобразяване със задължителни указания на съда. Няма данни към момента същото да е влязло в сила.

Тук следва да се изпълнят указанията на съда, дадени с решение № 11101/17.07.2019 г. по адм.д. № 7075/2018 г. по описа на ВАС. Настоящият състав на съда намира, че безспорно това писмо носи белезите на индивидуален административен акт, като същото отново е негативно по характер и не се произнася в съответствие с дадените мотиви в допълнително решение № 5292/24.07.2015 г. по адм. д. № 11144/2015 г. по описа на АССГ, и в решение № 12773/27.11.2015 г. по адм. д. № 11144/2015г. на

Върховния административен съд, с което същото е оставено в сила. Действително спорен е момента дали може да бъде открита процедура за безплатно разпределение на квоти за нов участник по искането на дружеството за периода от 01.05.2010 г. – 05.05.2011 г. Съдът намира, че това в голяма степен е така, понеже всички законови процедури за това са изчерпани към момента и липсва материална компетентност за адм. орган това да бъде направено за стар период, касаещ 2010 г. и 2011 г.

По отношение на възражението, че посредством процедурата, посредством решения на КЕВР могат да бъдат компенсирани извършени стари разходи за безплатни квоти, то тази процедура е алтернативен способ за обезщетяване, който обаче вече служечно е бил реализиран за част от извършените разходи от дружеството. Очевидно обаче, ефективността на този способ е съмнителна, с оглед несигурността по отношение на обемите на осъществените приходи от ел. енергия. Единственият ефективен и изцяло законосъобразен е начинът за обезщетяване на дружеството, съгласно ЗОДОВ, по който ред се осъществява настоящото производство.

По отношение на писмо, изх. № 26-00-531/17.02.2016 г. на министъра на околната среда и водите, в което е обективизирано изявление, че МОСВ няма правно основание да открие процедура за безплатно разпределение на квоти за нов участник по искането на дружеството за периода от 01.05.2010 г. – 05.05.2011 г., то този акт не е краен за настоящото производство. Със същият, на практика отново е отказано да бъде образувано производство за заплащане на разходите на дружеството като се отговаря, че към момента липсва такъв механизъм. Така, към настоящият момент липсва окончателен инд. адм. акт, с който, по същество адм. орган да се произнесе по направеното искане за откриване процедура за безплатно разпределение на квоти за нов участник по искането на дружеството за периода от 01.05.2010 г. – 05.05.2011 г. В случая единственият начин да бъдат реализирани правата на дружеството е да бъдат репарирани вредите му от първоначално издаденото писмо, изх. № 26-00-173/08.05.2012 г. на заместник – министър на околната среда и водите, с което му е отказано изплащане на извършените разходи за закупуване на квоти.

С оглед на изложеното, съдът намира, че нанесените на дружеството материални вреди в размер на 22 409 368,24 лева, представляват пряка и непосредствена последица от издаден незаконосъобразен инд. адм. акт - писмо, изх. № 26-00-173/08.05.2012 г. на заместник – министър на околната среда и водите, с което му е отказано изплащане на извършените разходи за закупуване на квоти. По делото безспорно се установи, че този акт обявен за незаконосъобразен както от процесуална, така и от материална страна, посредством обсъдените по горе решения на АССГ и ВАС. Ако беше издаден същият, то извършените разходи на дружеството за емисионни квоти щяха да бъдат възстановени изцяло и за същото нямаше да съществува правен интерес от предявените в настоящото производство искове. Размерът на причинената вреда, към настоящия момент е намален със сумата от 4 959 366 лева, съгласно неоспореното заключение на вещото лице по делото като реално същата е в размер на 17 453 002, 24 лева, която не е репарирана по никакъв начин. Тази сума като главница следва да бъде присъдена на ищеца като реално причинена материална вреда на ищеца.

Предявеният иск рещу ответника за заплащане на мораторна лихва върху тази сума в размер на 9 070 764,48 лв. за периода от 08.05.2012 г. до 27.04.2016 г. – датата на завеждане на исковата молба следва да бъде уважен съразмерно с уваженият иск по отношение на главницата като бъде редуциран до съответстващата сума, а именно: 7

064 311 лева. Тази мораторна лихва представлява пропуснатата полза за дружеството /реш. №№ 15525/24.11.11 г., III отд., ВАС; 14649/03.12.2009 г., III отд., ВАС и № 5329/15.04.11 г., ВАС/, понеже, ако беше разполагало със сумата по главницата, дружеството би могло да използва в търговския оборот разходвани средства по друго предназначение и да реализира съответна печалба. Съгласно т. 4 от ТР по т.д. № 3/2004 г. на ОСГК, когато вредите произтичат от нищожен адм. акт, вземането за вреди става изискуемо от момента на неговото издаване, т.е. от дата 08.05.2012 г. до дата 27.04.2016 г., на която е предявен иска за мораторна лихва.

На ищеца също така следва да бъде присъдена също така законната лихва за забава върху гланицата за периода от датата на предявяване на исковата претенция – 27.04.2016 г. до окончателното изплащане на сумата.

С оглед изхода на делото и на основание чл. 10, ал. 2 ЗОДОВ разноските следва да бъдат присъдени на ищеца, с оглед своевременно направеното искане, съразмерно на уважения иск, за К. в размер на 1168,50 лева, а именно: в размер на 910,06 лева. От страна на ответника също така е направено искане за възстановяване на направените от него разноски съразмерно на уважения, респ. отхвърлен гражд. иск, които са в размер за двете инстанции общо в размер на 150 086,66 лева и следва да бъде уважено съразмерно на отхвърления иск. Установява се по първото разглеждане на делото общ размер на същите: 75906 лв., от които общо 2100 лв. – възнаграждения за вещи лица, общо 6 лв. такси за преписи и 73800 лв. – възнаграждение за адвокат, с включен ДДС, платено съгласно представени фактура и платежно нареждане от 21.11.2016 г. По настоящото дело са установени разноски за К. в размер на 968,50 лева и за адв. хонорар – 73212,16 лева по фактура изплатени /л. 60/. Съразмерно на отхвърлената част от иска, на ответника следва да се присъдят разноски в размер на 33 195, 24 лева. От тази сума следва да се извади дължимата сума за разноски на ищец в размер на 910,06 лева като по компенсиране на ответника следва да се присъди сума за разноски в размер на 32285,18 лева.

Предвид гореизложеното, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА Министерство на околната среда и водите да заплати на [фирма], с ЕИК[ЕИК], сума в размер на 17 453 002, 24 /седемнадесет милиона четиристотин петдесет и три хиляди и два лева и двадесет и четири стотинки/ лева обезщетение за причинени, преки имуществени вреди от писмо изх. № 26-00-173/08.05.2012 г. на заместник – министър на околната среда и водите

КАТО отхвърля иска за разликата до 22 409 368,24 лв. (двадесет и два милиона четиристотин и девет хиляди триста шестдесет и осем лева и двадесет и четири стотинки) главница;

ОСЪЖДА Министерство на околната среда и водите да заплати на [фирма], с ЕИК[ЕИК], сума в размер на 7 064 311 /седем милиона шестдесет и четири хиляди триста и единадесет/ лева, представляваща мораторна лихва върху присъдената главница, за периода от 08.05.2012г. до 27.04.2016 г.

КАТО ОТХВЪРЛЯ иска за разликата до 9 070 764,48 лв. (девет милиона седемдесет хиляди седемстотин шестдесет и четири лева и четиридесет и осем стотинки);

ОСЪЖДА Министерство на околната среда и водите да заплати на [фирма], с ЕИК[ЕИК], законната лихва за забава върху гланицата за периода от датата на предявяване на исковата претенция – 27.04.2016 г. до окончателното изплащане на

сумата.

ОСЪЖДА [фирма], с ЕИК[ЕИК], да заплати на Министерство на околната среда и водите сумата от 32285,18 /тридесет и две хиляди двеста осемдесет и пет лева и осемнадесет стотинки/ лева, представляваща разноси по делото.

Решението подлежи на касационно оспорване в 14-дневен срок от съобщаването му на страните, пред Върховен административен съд.

СЪДИЯ: